EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 21.2.2023
COM(2023) 103 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Skupna ribiška politika danes in jutri: pakt za ribištvo in oceane za trajnostno, na znanosti temelječe, inovativno in vključujoče upravljanje ribištva

{SWD(2023) 103 final}

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Skupna ribiška politika danes in jutri: pakt za ribištvo in oceane za trajnostno, na znanosti temelječe, inovativno in vključujoče upravljanje ribištva

1. UVOD

Cilj skupne ribiške politike (SRP) je zagotoviti dolgoročno trajnostnost ribištva in akvakulture, zanesljivo preskrbo s hrano ter primeren življenjski standard ribiških in akvakulturnih skupnosti. To vključuje vse, ki so vključeni v celotno vrednostno verigo, da se ohrani socialno-ekonomsko tkivo obalnih skupnosti.

SRP je bila z združevanjem okoljskih, socialnih in gospodarskih trajnostnih ciljev predhodnik evropskega zelenega dogovora[1] in z njim povezanih strategij[2]. Obenem se je z evropskim zelenim dogovorom okrepil pristop SRP, pri čemer je bil poudarjen trojni prispevek ribištva in akvakulture h gospodarstvu in zaposlovanju v obalnih regijah, prehranski varnosti v EU in varstvu morskega okolja.

Naša morja in njihova bogata biotska raznovrstnost, od katere je odvisno socialno-ekonomsko tkivo, se danes srečujejo s številnimi kompleksnimi izzivi. Srečujejo se z učinki pomorskih dejavnosti, onesnaževanja (npr. obogatitve s hranilnimi snovmi in onesnaževali, morskih odpadkov, vključno s plastiko in mikroplastiko, podvodnega hrupa itd.) in podnebnih sprememb (kot je širjenje neavtohtonih vrst). SRP in ribiški sektor morata prispevati svoj delež, vendar teh izzivov ne moreta obravnavati sama. Prav tako je ključno, da se poleg ribištva obravnavajo tudi vplivi drugih človekovih pritiskov na morsko okolje in olajša obnova zdravih oceanov, od katerih so odvisni ribiči in obalne skupnosti v EU.

Za to je potreben celosten pristop, ki je skladen z drugimi področji politike, kot so okoljska, kmetijska in energetska politika. V zvezi s tem je ključno izvajanje vseh sklopov evropskega zelenega dogovora, zlasti akcijskega načrta za ničelno onesnaževanje zraka, vode in tal[3]. V Baltskem morju sta na primer evtrofikacija in onesnaževanje močno vplivala na trajnostnost morskega okolja, vključno z ribjimi staleži. Jasno je, da ukrepi za upravljanje ribištva sami po sebi ne zadostujejo za izboljšanje razmer. Deležniki z vseh področij politike so zato združili moči, da bi obravnavali skupne izzive, kot je razvidno iz podpisa deklaracije „Naš Baltik“[4]. V Sredozemskem in Črnem morju so še posebej zaskrbljujoči negativni učinki onesnaževanja na morsko okolje. V zvezi s tem bo Generalna komisija za ribištvo v Sredozemlju (GFCM) razvila regionalno prilagoditveno strategijo za obvladovanje morebitnih učinkov

---

1 Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Evropski zeleni dogovor (COM(2019) 640 final).

2 Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija „od vil do vilic“ za pravičen, zdrav in okolju prijazen prehranski sistem“ (COM(2020) 381 final), ter Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 – Vračanje narave v naša življenja (COM(2020) 380 final).

3 Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Pot do zdravega planeta za vse – Akcijski načrt EU: Naproti ničelnemu onesnaževanju zraka, vode in tal (COM(2021) 400 final).

4 https://commission.europa.eu/system/files/2020-09/ministerial_declaration_our_baltic_conference.pdf

onesnaževanja, vključno z onesnaževanjem s plastiko, podvodnim hrupom, opuščeno, izgubljeno ali drugače zavrženo ribiško opremo ter hranilnimi snovmi in onesnaževali.

Namen tega sporočila je poročati o delovanju SRP, kot je določeno v členu 49 uredbe o SRP, ter določiti vizijo in pot naproti trajnostnemu in odpornemu ribištvu v prihodnosti. Sporočilo dopolnjuje akcijski načrt za varstvo in obnovo morskih ekosistemov za trajnostno in odporno ribištvo[5] (v nadaljnjem besedilu: akcijski načrt za morje) ter sporočilo o energetskem prehodu sektorja ribištva in akvakulture EU[6] (v nadaljnjem besedilu: pobuda za energetski prehod), ki opredeljujeta in prednostno razvrščata konkretne ukrepe, potrebne za obravnavanje posebnih izzivov na področju ribištva, okolja in podnebja. Poleg tega je v ciljno usmerjenem poročilu predstavljena celovita ocena skupne ureditve trgov (SUT)[7].

To sporočilo bi bilo treba brati skupaj s priloženim delovnim dokumentom služb Komisije, ki zagotavlja podrobnejši vpogled v sedanje stanje izvajanja SRP, in sicer na podlagi obsežnega posvetovalnega postopka, ki je potekal od decembra 2021, različnih študij, resolucij Evropskega parlamenta ter prispevkov Sveta in držav članic.

2. OPOLNOMOČENJE LJUDI V RIBIŠKIH IN AKVAKULTURNIH SKUPNOSTIH

Ribištvo in akvakultura sta poklica z dolgoletno tradicijo, ki je globoko zakoreninjena v evropski kulturni dediščini. Glede na letno gospodarsko poročilo o ribiški floti EU[8] je bilo leta 2020 v sektorju gospodarskega ribištva EU zaposlenih več kot 124 630 ribičev, kar ustreza 82 272 ekvivalentom polnega delovnega časa (EPDČ). Glede na najnovejše gospodarsko poročilo o akvakulturi v EU naj bi bilo leta 2018 v sektorju akvakulture EU 69 000 zaposlenih oziroma 39 000 ekvivalentov polnega delovnega časa[9]. Ribištvo in akvakultura prispevata k zagotavljanju najrazličnejše hrane in zagotavljata delovna mesta v številnih obalnih skupnostih. Zato bi bilo treba posebno pozornost nameniti socialni razsežnosti politike.

V strategiji „od vil do vilic“ se priznavata tesna povezava med zdravimi ljudmi, zdravimi družbami in zdravim planetom ter potreba po zagotovitvi preživetja primarnih proizvajalcev za uspešen prehod na trajnostni prehranski sistem EU. Zato je zagotavljanje trajnostnih delovnih mest za ribiče in proizvajalce v akvakulturi ter vse, ki so vključeni v vrednostno verigo, odvisno od trajnostne rabe vodnih virov. Potrebna je celovita analiza socialne razsežnosti ribištva EU, da bodo lahko oblikovalci politik pri predlaganju ohranitvenih ukrepov v zvezi z upravljanjem ribištva učinkoviteje upoštevali podatke o zaposlovanju, spolu, poklicnem usposabljanju ali odvisnosti ljudi od ribolovnih dejavnosti.

---

5 Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Akcijski načrt EU: Varstvo in obnova morskih ekosistemov za trajnostno in odporno ribištvo (COM(2023) 102).

6 Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – O energetskem prehodu sektorja ribištva in akvakulture EU (COM(2023) 100).

7 Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Izvajanje uredbe o SUT (COM(2023) 101).

8 Evropska komisija, Skupno raziskovalno središče, Znanstveni, tehnični in gospodarski odbor za ribištvo – *The 2022 Annual Economic Report on the EU Fisheries fleet* (Letno gospodarsko poročilo o ribiški floti EU za leto 2022) (STECF 22-06), Virtanen, J. (ur.), Guillen, J. (ur.), Prellezo, R. (ur.), Sabatella, E.(ur.), Urad za publikacije Evropske unije, 2022.

9 Evropska komisija, Znanstveni, tehnični in gospodarski odbor za ribištvo (STECF) – *The EU Aquaculture Sector – Economic report 2020* (Sektor akvakulture EU – gospodarsko poročilo za leto 2020) (STECF 20-12). EUR 28359 EN, Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2021.

Generacijska pomladitev je ključna za zagotovitev, da bodo imeli ribiški, akvakulturni in predelovalni sektor EU ter obalne skupnosti uspešno prihodnost. Vendar se to lahko zgodi le, če je sektor prepoznan kot privlačen, če se z inovacijami izboljšajo težki delovni pogoji, če morsko okolje ostane biotsko raznovrstno, čisto in zdravo ter če naše družbe priznajo strokovnost in storitve ribičev in proizvajalcev v akvakulturi. Ribištvo je treba spodbujati kot privlačno poklicno izbiro, pri čemer je treba priznati vlogo ribičev kot varuhov morja. Poudariti bi bilo treba tudi način življenja na prostem ali priložnosti za inovativne ureditve dela, kot je povezovanje proizvodnje z neposredno prodajo ali turizmom. Prav tako je ključno okrepiti in povečati priznavanje pomembne vloge žensk v celotni vrednostni verigi morske hrane v EU, od ustvarjanja bogastva in zaposlovanja do trajnostne rabe in ohranjanja vodnih virov.

SRP zagotavlja orodja, ki lahko pomagajo povečati privlačnost ribištva in akvakulture kot poklica. Trajnostno upravljanje ribištva na primer zagotavlja dolgoročno razpoložljivost zdravih ribjih staležev, kar je predpogoj za stabilnost podjetij. Poleg tega daje skupna ribiška politika pomembno vlogo organizacijam proizvajalcev, saj njim in njihovim članom omogoča, da pripravijo prilagojene ukrepe in okrepijo položaj gospodarskih subjektov v celotni vrednostni verigi. Z upoštevanjem socialno-ekonomskih učinkov pri odločitvah o upravljanju se omogoča tudi primeren življenjski standard za tiste, ki so odvisni od ribolovnih dejavnosti. Proračun EU, zlasti Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (ESPRA)[10] ter njegov lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, zagotavlja znatno finančno podporo[11] za izboljšanje varnosti in delovnih pogojev, razvoj spretnosti, izmenjavo znanja in povečanje splošne odpornosti sektorja.

Druge politike EU prispevajo k ohranjanju privlačnosti sektorja in s tem k zagotavljanju uspešne prihodnosti za evropske ribiške in akvakulturne skupnosti. Zakonodaja EU poleg skupne ribiške politike upošteva ambiciozne mednarodne standarde o varnosti in delovnih pogojih v ribiškem sektorju, vključno z usposabljanjem ribiških posadk[12], prizadevanji za izkoreninjenje sodobnega suženjstva ter nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova ter spodbujanjem razvoja socialnih standardov po vsem svetu. Ta prizadevanja spodbujajo mednarodno sodelovanje[13] ter prispevajo k enakim konkurenčnim pogojem na svetovni ravni in lojalni konkurenci s tretjimi državami. Poleg tega spodbujajo visoko raven ambicij za trajnostni razvoj trgov ribištva in akvakulture v prostotrgovinskih sporazumih.

Vsi akterji na tem področju prispevajo k dobičkonosnosti in privlačnosti ribolovnih in akvakulturnih dejavnosti. Sektor mora uporabiti vsa razpoložljiva orodja za uvajanje sprememb z inovacijami, naložbami, sodelovanjem in diverzifikacijo. Zlasti nadgrajevanje spretnosti z začetnim in vseživljenjskim učenjem ter usposabljanjem v skladu s cilji,

---

10 Uredba (EU) 2021/1139 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. julija 2021 o vzpostavitvi Evropskega sklada za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter spremembi Uredbe (EU) 2017/1004.

11 Deset odstotkov skupne dodelitve ESPRA.

12 Sprejeti v okviru Mednarodne organizacije dela (MOD) ali Mednarodne pomorske organizacije (IMO), na primer na podlagi Mednarodne konvencije o standardih za usposabljanje, izdajanje spričeval in stražarjenje za osebje na ribiških ladjah (konvencija STCW-F).

13 Sodelovanje EU je ključnega pomena v Organizaciji za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) ter Združenih narodih in njenih specializiranih agencijah, vključno z Organizacijo za prehrano in kmetijstvo (FAO), pri upravljanju ambicioznega odločanja v okviru regionalnih organizacij za upravljanje ribištva in na regionalni mednarodni ravni v severovzhodnem Atlantiku, pa tudi na dvostranski ravni v okviru sporazumov o partnerstvu o trajnostnem ribištvu in drugih dvostranskih ali tristranskih sporazumov s tretjimi državami.

določenimi v okviru evropskega leta spretnosti[14], bo povečalo učinkovitost in odpornost ribičev in gojiteljev vodnih organizmov ter zmanjšalo izpostavljenost tveganjem nesreč. Modernizacija sektorja in njegova odprtost za širše socialne storitve sta bistveni za povečanje njegove privlačnosti, zlasti za mlajšo generacijo.

Komisija:

- **bo med pomladjo 2023 in poletjem 2024 izvedla** vseevropski participativni **projekt predvidevanja o ribištvu v prihodnosti**, da bi predvidela ključno vlogo ribičev v družbi, ki presega zagotavljanje visokokakovostne morske hrane z razmeroma nizkim ogljičnim odtisom. V okviru projekta bodo na podlagi kvalitativnih razgovorov na terenu opredeljeni trendi, priložnosti in grožnje, ki določajo privlačnost ribiškega sektorja. Obravnavali se bodo zlasti:
  - dejavniki in trendi, ki vplivajo na dolgoročno trajnostnost in dobičkonosnost ribiškega sektorja ter blaginjo ribiških skupnosti (npr. vplivi podnebnih sprememb, izguba biotske raznovrstnosti in onesnaževanje, zeleni in digitalni prehod, spretnosti, starajoča se delovna sila, razvoj trga in trgovine);
  - identiteta in vloga ribičev, ki presegata njihovo osnovno dejavnost, zlasti pri ohranjanju in obnovi morskega okolja, okoljskem turizmu in lokalnem razvoju obalnih območij;
  - izzivi in priložnosti, ki izhajajo iz sodelovanja in sinergij med ribiči in drugimi pomorskimi deležniki, zlasti pri pomorskem prostorskem načrtovanju, uporabi energije iz obnovljivih virov, organizaciji dobavne verige morske hrane, krožnem gospodarstvu in diverzifikaciji v širšem okviru trajnostnega modrega gospodarstva.

  Rezultati projekta bodo prispevali k prihodnjemu oblikovanju politik in razvoju poslovne strategije ribiškega sektorja;

- poziva **države članice,** naj v okviru programov ESPRA za obdobje 2021–2027 **od leta 2023** uporabljajo **pristop od spodaj navzgor**, ki lokalnim ribiškim skupnostim omogoča, da socialne izzive in potrebe obravnavajo v okviru **lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost**;

- poziva **znanstveno skupnost**, zlasti Znanstveni, tehnični in gospodarski odbor za ribištvo (STECF), naj še naprej razvija **socialne kazalnike**, ki se bodo uporabljali pri analizi socialno-ekonomskih poročil. To se bo upoštevalo v prihodnjih predlogih za ukrepe v zvezi z upravljanjem in ohranjanjem ribištva ter bo izboljšalo oceno socialnih in zaposlitvenih učinkov takih ukrepov. Pomagalo bo tudi pri opredelitvi načinov načrtovanja virov in naložb, potrebnih za spodbujanje privlačnosti sektorja;

- bo **po sprejetju revidirane Mednarodne konvencije o standardih za usposabljanje, izdajanje spričeval in stražarjenje za osebje na ribiških ladjah (STCW-F)** preučila možnost predloga **direktive za zagotovitev njenega pravilnega prenosa** v pravni red EU in bo državam članicam pomagala pospešiti

[14] Predlog sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o evropskem letu spretnosti 2023 (COM(2022) 526 final).

ratifikacijo konvencij Mednarodne organizacije dela (MOD) in Mednarodne pomorske organizacije (IMO).

3. PRISPEVANJE K ZAŠČITI PLANETA

EU je s SRP vzpostavila stabilen zakonodajni okvir za upravljanje ribištva. Ta je v zadnjih 50 letih podlaga za razvoj visokih standardov za ohranjanje in upravljanje živih morskih virov ter za prispevanje k varstvu morskega okolja.

SRP določa jasne cilje za trajnostno upravljanje ribjih staležev. Odločanje temelji na zanesljivih in mednarodno priznanih znanstvenih mnenjih, zbiranju širokega nabora podatkov in zagotavljanju boljših zmogljivosti modeliranja, ki prispevajo k predlogom o ribolovnih možnostih. Upravljanje flote zagotavlja dolgoročno ravnovesje med ribolovno zmogljivostjo in ribolovnimi možnostmi. Države članice in deležniki so tesno vpeti v upravljanje ribištva, pri čemer odločanje temelji na regionalnih vidikih in posebnih značilnostih. Politiko krepi zanesljiv sistem nadzora, inšpekcijskih pregledov in izvrševanja, ki vključuje boj proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu z uredbo o nadzoru[15] ter uredbo o nezakonitem, neprijavljenem in nereguliranem ribolovu[16], ESPRA pa spodbuja in finančno podpira doseganje ciljev politike.

Po desetletju izvajanja prenovljene SRP je opazen občuten napredek v smeri bolj trajnostnega ribolova. Ribiči, civilna družba in države članice so prispevali k obnovi številnih ključnih ribjih staležev, kot sta oslič v Iberskem morju in Atlantskem oceanu ter brancin, in k zaustavitvi upadanja staležev v Sredozemskem in Črnem morju. Hkrati sta za izpolnitev cilja SRP glede okoljske trajnostnosti potrebna večja napredek in ambicioznost.

Varstvo morskih ekosistemov in virov

Ribolovne dejavnosti še naprej škodljivo vplivajo na morske ekosisteme, zlasti z motnjami morskega dna, prilovom občutljivih vrst in učinki na morske prehranjevalne splete. Ti učinki, ki so podrobno obravnavani v akcijskem načrtu za morje, so povezani z učinki podnebnih sprememb in drugih pritiskov, ki jih povzročajo človekove dejavnosti. Hkrati slabo stanje morskih ekosistemov neposredno ogroža tudi trajnostnost ribolovnih virov in akvakulture ter z njima povezane gospodarske dejavnosti, pa tudi blaginjo skupnosti, ki so od njih odvisne.

Spremembe v stanju ekosistemov vplivajo na kratko-, srednje- in dolgoročno produktivnost ribjih staležev ter povečujejo kratkoročne pretrese, kot so oceanski vročinski valovi, zakisljevanje oceanov, težave z razmnoževanjem, cvetenje strupenih alg, zajedavci ali pomanjkanje kisika. Te spremembe in pretresi lahko povzročijo propad ribjih populacij ali jih prisilijo, da se preselijo v severne, globlje in hladnejše vode, pogosto na ozemlju zunaj EU. Plastika, mikroplastika in drugo onesnaževanje zaradi človekovih dejavnosti na morju in

[15] Uredba Sveta (ES) št. 1224/2009 z dne 20. novembra 2009 o vzpostavitvi nadzornega sistema Skupnosti za zagotavljanje skladnosti s pravili skupne ribiške politike, o spremembi uredb (ES) št. 847/96, (ES) št. 2371/2002, (ES) št. 811/2004, (ES) št. 768/2005, (ES) št. 2115/2005, (ES) št. 2166/2005, (ES) št. 388/2006, (ES) št. 509/2007, (ES) št. 676/2007, (ES) št. 1098/2007, (ES) št. 1300/2008, (ES) št. 1342/2008 in razveljavitvi uredb (EGS) št. 2847/93, (ES) št. 1627/94 in (ES) št. 1966/2006.

[16] Uredba Sveta (ES) št. 1005/2008 z dne 29. septembra 2008 o vzpostavitvi sistema Skupnosti za preprečevanje nezakonitega, neprijavljenega in nereguliranega ribolova, za odvračanje od njega ter za njegovo odpravljanje in o spremembi uredb (EGS) št. 2847/93, (ES) št. 1936/2001 in (ES) št. 601/2004 ter o razveljavitvi uredb (ES) št. 1093/94 in (ES) št. 1447/1999.

kopnem (npr. kmetijstva, ribištva, industrije, ladijskega prometa, odpadnih voda) prav tako negativno vplivajo na morske ekosisteme ter posledično na ribolovne in akvakulturne dejavnosti. Skupni učinki teh izzivov so brez primere. Zaradi negotovosti, ki jo prinašajo prihodnje podnebne razmere, in potrebe po nadaljnjih raziskavah jih je težko v celoti oceniti in razumeti, kar le še poslabšuje razmere.

Poleg odpravljanja pritiskov na morsko okolje, ki niso povezani z ribištvom, je za učinkovito reševanje teh izzivov potrebno celovito in odločno izvajanje SRP, zlasti s krepitvijo zbiranja podatkov in znanosti, nadaljnjimi prizadevanji za odločanje na podlagi dokazov ter zagotavljanjem skladnega in učinkovitega nadzora in izvrševanja. Kot je razvidno iz akcijskega načrta za morje, pa je treba dati prednost tudi najpomembnejšim ukrepom za zmanjšanje vpliva ribištva na morsko okolje. Posebno pozornost je treba nameniti naslednjim dejavnostim:

- Doseganje „največjega trajnostnega donosa“

SRP je z načelom največjega trajnostnega donosa (MSY[17]) sprejela operativen, merljiv in na znanosti temelječ cilj za upravljanje ribištva. Obnovitev staležev na ravni MSY in nad njo lahko zmanjša negativne učinke na morske ekosisteme, poveča dobičkonosnost flote in zmanjša emisije ogljika ribiških flot. EU je zavezana MSY tudi v mednarodnih sporazumih, kot so cilji trajnostnega razvoja ZN. Na območjih, kjer se izvaja, so se staleži obnovili, ulov in prihodki so se povečali, negativni vplivi na morsko okolje pa zmanjšali. V zadnjih letih je vse več staležev doseglo trajnostne ravni, zlasti v severovzhodnem Atlantiku. Vendar so potrebna dodatna prizadevanja. Razmere v Sredozemskem morju so še vedno zaskrbljujoče, izboljšave pa prepočasne, medtem ko se je stanje v Baltskem morju po nedavnem izboljšanju spet poslabšalo zaradi drugih pritiskov na okolje in morske ekosisteme[18]. Ključno je nadaljevati in pospešiti prizadevanja za obnovo in ohranjanje ribjih staležev nad ravnmi MSY.

- Krepitev ekosistemskega pristopa z boljšo znanstveno podlago

Obravnavanje okoljskih izzivov za morske ekosisteme, ribištvo in akvakulturo se začne s prizadevanji znanstvene skupnosti. Znanost omogoča oblikovalcem politik, da sprejmejo ozaveščene odločitve ter v celoti izvajajo ekosistemski pristop k upravljanju ribištva in akvakulture, kar je eno od ključnih načel SRP. To pomeni upoštevanje različnih vrst človekovih vplivov in sistemov upravljanja na rabo naravnih virov in morsko okolje ter, obratno, vplivov stanja naravnih virov na ribiški sektor.

Da bi se dosegla dolgoročna trajnostnost rabe morskih virov, tudi s socialno-ekonomskega vidika, morajo znanstvena mnenja, na katerih temeljijo odločitve o upravljanju, upoštevati popolno kompleksnost morskih ekosistemov[19] ter kumulativni učinek pritiskov in blažitvenih ukrepov. Zato si je treba še naprej prizadevati za izboljšanje znanja in podatkov, da bo lahko v znanstvenih mnenjih upoštevan celoten kontekst morskih ekosistemov. To bo prispevalo k

[17] MSY pomeni največji donos v teoretičnem ravnovesju, ki se lahko v povprečju stalno ulovi v staležu v obstoječih povprečnih okoljskih razmerah, ne da bi to bistveno vplivalo na proces razmnoževanja (člen 4(1), točka 7, uredbe o SRP).

[18] Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Za bolj trajnostni ribolov v EU: trenutno stanje in usmeritve za leto 2023 (COM(2022) 253 final).

[19] Z medsebojnim delovanjem različnih vrst in ekosistemskih procesov ter različnimi pritiski zaradi različnih človekovih dejavnosti.

razmisleku o tem, ali bi bilo treba povečati število staležev, ki se upravljajo v okviru večletnih kvot.

Z izboljšanim zbiranjem podatkov se dokazna podlaga politike nenehno krepi[20]. Mednarodni svet za raziskovanje morja (ICES) v svojem znanstvenem mnenju že upošteva vidike ekosistema. Zagotavlja na primer preglede ekosistemov[21] za vsako ekoregijo[22].

- Učinkovit nadzor in izvrševanje komercialnega in rekreacijskega ribolova

Da bi se dosegli trajnostni cilji SRP, je pomembno upoštevati učinke vseh komercialnih in rekreacijskih dejavnosti ter zagotoviti učinkovit nadzor in izvrševanje s strani držav članic. Uredba o nadzoru določa podrobna pravila, zlasti za komercialne flote, manj pa za rekreacijski ribolov.

SRP se sklicuje na morebiten „znaten vpliv [rekreacijskega ribolova] na ribolovne vire“ in poudarja, da morajo države članice „zagotoviti, da se [rekreacijski ribolov] opravlja v skladu s cilji skupne ribiške politike“[23]. Za upravljanje rekreacijskega ribolova je potrebna popolna slika vpliva, ki ga ima taka dejavnost na ribje populacije in ekosisteme. Upoštevati je treba tudi posebno naravo takega ribolova in drugo zakonodajo EU, ki se uporablja za te dejavnosti.

Zanesljivo in enotno zbiranje podatkov ostaja velik izziv, zato Komisija težko oceni vpliv rekreacijskega ribolova na določene staleže in pripravi ustrezne ukrepe. Predlog Komisije[24] za revizijo uredbe o nadzoru, o katerem trenutno potekajo pogajanja s sozakonodajalcema, uvaja splošno zahtevo za spremljanje števila rekreacijskih ribičev s sistemom izdajanja dovoljenj ali registracije ter zahtevo po sistemu zbiranja podatkov ali evidentiranja ulova za vse ulove rekreacijskih ribičev, da se izboljšata nadzor in spremljanje.

- Inovacije in financiranje

V ribištvu že obstajajo številni pionirski projekti in pristopi, ki obravnavajo zmanjšanje onesnaževanja in emisij toplogrednih plinov ter vplive podnebnih sprememb. Nekateri se osredotočajo na preskušanje in uporabo inovativnih rešitev na terenu, kot so biološko razgradljive mreže, vrvi in sestavni deli orodja, zbiranje morskih odpadkov[25], ali na dejavnosti za preprečevanje onesnaževanja. EU je uvedla tudi uredbo za izboljšanje krožne zasnove in

[20] STECF 22-07 – Eval 2021 ARs DCF and data transmission.pdf – Okvir za zbiranje podatkov – Evropska komisija (europa.eu).

[21] https://www.ices.dk/advice/ESD/Pages/Ecosystem-overviews.aspx

[22] ICES uporablja ekoregije kot prostorske enote za sintezo dokazov za ekosistemski pristop. Ekoregije ICES temeljijo na biogeografskih in oceanografskih značilnostih ter obstoječih političnih, socialnih, gospodarskih in upravljavskih sektorjih. Oblikovane so s ponavljajočim se postopkom posvetovanj med znanstveniki in deležniki pod vodstvom Svetovalnega odbora ICES.

[23] Uvodna izjava 3 uredbe o SRP.

[24] Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009, uredb Sveta (ES) št. 768/2005, (ES) št. 1967/2006 in (ES) št. 1005/2008 ter Uredbe (EU) 2016/1139 Evropskega parlamenta in Sveta glede nadzora ribištva (COM(2018) 368 final).

[25] Na primer projekt „Fishing for Litter“, ki je dober primer splošnejšega prispevka ribičev k bolj zdravemu morskemu okolju, ki presega njihove tradicionalne ribolovne dejavnosti. Tako lažje zbirajo odpadke, vključno s tistimi, ki so se ujeli v mreže med običajnimi ribolovnimi dejavnostmi, in jih ob prihodu v pristanišče varno odstranijo.

spremljanja ribolovnega orodja[26], da bi spodbudila njegovo ponovno uporabo in olajšala možnost recikliranja, pri njenem izvajanju pa sodeluje z organizacijami za standardizacijo.

Enako pomembno bo razvijati ribiška plovila, ki so energijsko veliko učinkovitejša in primerna za energijsko nevtralen pogon, ter ribolovne tehnike, ki omejujejo škodo morski biotski raznovrstnosti, ter na splošno zagotavljati, da imajo ribolovne dejavnosti omejen vpliv na morske ekosisteme in ne slabšajo podnebnih sprememb. Tako bodo lahko ekosistemi bolje obvladovali vplive podnebnih sprememb.

- Izboljšanje skladnosti politik

Potrebna je večja skladnost med izvajanjem SRP in okoljske zakonodaje EU, zlasti okvirne direktive o morski strategiji[27] ter direktiv o pticah[28] in habitatih[29]. Splošneje to vključuje cilje in rezultate strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 in strategije „od vil do vilic“.

Strategija za biotsko raznovrstnost vključuje pomembne zaveze za učinkovito varovanje 30 % morij EU in strogo varovanje ene tretjine navedenega območja, da bi se obnovili morski ekosistemi v korist ljudi in podnebja ter dodatno zaščitile občutljive vrste in habitati. Cilj akcijskega načrta za morje, ki je eden od rezultatov strategije za biotsko raznovrstnost, je zagotoviti okvir za izvajanje navedenih zavez in predlagati ukrepe za povečanje sinergij med ribiško in okoljsko politiko ter s tem okrepiti prispevek SRP k okoljskim ciljem EU. Poleg tega je cilj strategije „od vil do vilic“ zagotoviti nevtralen ali pozitiven okoljski vpliv vseh sektorjev, vključenih v prehranski sistem, zaradi česar je treba pospešiti prehod na trajnostno proizvodnjo rib in morske hrane.

Potrebna je tudi skladnost med zunanjo razsežnostjo SRP in mednarodno okoljsko politiko, na primer v regionalnih organizacijah za upravljanje ribištva, konvencijah o regionalnih morjih ali sporazumih o partnerstvu o trajnostnem ribištvu.

<u>Komisija</u>:

- poziva **države članice**, naj v celoti in nemudoma izvedejo ukrepe iz **akcijskega načrta za morje**;

- poziva **države članice**, naj se v razpravah o ribolovnih možnostih do leta 2024 osredotočijo na **doseganje cilja MSY v vseh morskih bazenih;**

- bo **v letih 2023 in 2024** usmerila svoja prizadevanja v **razvoj znanstvenih mnenj v**

[26] Direktiva (EU) 2019/883 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o pristaniških sprejemnih zmogljivostih za oddajo odpadkov z ladij, spremembi Direktive 2010/65/EU in razveljavitvi Direktive 2000/59/ES (Besedilo velja za EGP) ter Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2021/958 z dne 31. maja 2021 ter o določitvi oblike za poročanje podatkov in informacij o ribolovnem orodju, danem na trg, in zbranem odpadnem ribolovnem orodju v državah članicah ter obliki poročila o preverjanju kakovosti v skladu s členom 13(1)(d) in členom 13(2) Direktive (EU) 2019/904 Evropskega parlamenta in Sveta.

[27] Direktiva 2008/56/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 o določitvi okvira za ukrepe Skupnosti na področju politike morskega okolja (okvirna direktiva o morski strategiji).

[28] Direktiva 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic.

[29] Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst.

podporo ekosistemskemu pristopu k upravljanju ribištva v EU z vodenjem dialoga z **znanstveno skupnostjo in deležniki**;

- poziva **države članice**, naj zagotovijo celovito in hitro izvajanje **direktive o plastičnih proizvodih za enkratno uporabo**;

- spodbuja **ribiče**, naj si v svoji vlogi „varuhov morja“ še naprej prizadevajo za sodelovanje pri zbiranju morskih odpadkov in uporabi biološko razgradljivih elementov v ribolovnem orodju, in sicer s pomočjo usposabljanja in razpoložljivih virov financiranja;

- bo do leta 2024 izdala **štiri smernice** v okviru izvajanja sporočila Komisije o **strateških smernicah za bolj trajnostno in konkurenčno akvakulturo EU za obdobje 2021–2030**[30]. Podpirale bodo napredek sektorja na naslednjih področjih: (i) dobre upravne in regulativne prakse, (ii) dostop do vesolja, (iii) okoljska uspešnost in (iv) blažitev podnebnih sprememb.

Povečanje selektivnosti ribolovnega orodja in izvajanje obveznosti iztovarjanja

Neželeni ulov prispeva k zmanjšanju morskih virov. EU je kot gospodarsko spodbudo za pospešitev prehoda na večjo selektivnost leta 2013 uvedla „obveznost iztovarjanja“, v skladu s katero bi bilo treba iztovoriti ves ulov, vključno z neželenim. Obveznost iztovarjanja je v celoti začela veljati leta 2019. Njen cilj je zmanjšati in po možnosti odpraviti zavržke. Zavržki ne pomenijo le znatne izgube virov, temveč tudi negativno vplivajo na trajnostno izkoriščanje živih morskih virov in morskih ekosistemov ter finančno vzdržnost ribištva.

Leta 2009, pred reformo SRP leta 2013, je bilo ocenjeno, da se v evropskem ribištvu letno zavrže 1,7 milijona ton (vseh vrst), kar ustreza 23 % celotnega ulova. To ima resen negativen okoljski vpliv na ciljne vrste in na neciljni prilov. Glede na znanstvena mnenja[31] so ravni neželenega ulova pri številnih mešanih vrstah pridnenega ribolova v vodah EU še vedno visoke (med 20 in 30 % v širšem Severnem morju, Keltskem morju, Biskajskem zalivu in na iberski obali). Vendar se stopnje zavržkov močno razlikujejo glede na (ciljno) ribištvo in ribiško floto, nedokumentirani zavržki pa še naprej negativno vplivajo na zbiranje podatkov.

Presoje, ki jih je Komisija začela izvajati leta 2020[32], kažejo, da države članice, v zvezi s katerimi so bile opravljene presoje, niso sprejele potrebnih ukrepov za zagotovitev učinkovitega nadzora in izvrševanja obveznosti iztovarjanja. Tradicionalna nadzorna orodja (kot so inšpekcijski pregledi na morju, v pristaniščih ali na dražbah za preverjanje iztovarjanja ali ladijskih dnevnikov) so nezadostna, saj v času spremljanja omogočajo zgolj zelo omejen pregled skladnosti.

---

30 Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, Strateške smernice za bolj trajnostno in konkurenčno akvakulturo EU za obdobje 2020–2030 (COM(2021) 236 final).

31 STECF PLEN 22-01.

32 Za Francijo in Španijo glej spletno mesto https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/inf_21_4681. Za Irsko, Belgijo in Nizozemsko glej https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sl/inf_21_5342.

Komisija v svojem predlogu za revidiran sistem za nadzor ribištva[33] podpira uporabo sodobnih nadzornih orodij. Še naprej bo sodelovala s sozakonodajalcema, da bi dosegla ambiciozen dogovor o tej pomembni zakonodaji. Obstajajo znaki, da zaradi nerazvijanja in neuporabe najučinkovitejših sredstev za nadzor in izvrševanje, kot so daljinsko elektronsko spremljanje (REM) in druga sodobna nadzorna orodja, prihaja do razširjene neskladnosti in neevidentiranih nezakonitih zavržkov ulova[34]. To predstavlja znatno tveganje – če sporočeni podatki ne odražajo dejanskega ulova, je kakovost znanstvenih mnenj resno ogrožena.

Komisija priznava obstoječe strukturne težave pri izvajanju obveznosti iztovarjanja. Kljub stalnim prizadevanjem in sodelovanju vseh deležnikov za izboljšanje razmer je treba odpraviti navedene pomanjkljivosti. Premisleki, ki so privedli do uvedbe obveznosti iztovarjanja leta 2013, so še vedno v celoti veljavni, njena načela, zlasti glede preprečevanja tratenja dragocenih virov, pa so pomembnejša kot kadar koli prej.

Države članice in znanstvena skupnost morajo okrepiti svoja prizadevanja za zbiranje pravih podatkov, ki jim bodo omogočili analizo izzivov pri izvajanju obveznosti iztovarjanja. Hkrati je treba ribičem bolje predstaviti prednosti politike, ki preprečuje zavržke in neželeni ulov. Poleg tega ribiči sami najbolje vedo, kdaj in kje loviti, da se prepreči neželeni ulov. Zato je ključno, da se uporaba selektivnih ribolovnih metod zaupa ribičem in da se ovrednotijo njihova prizadevanja za izboljšanje ohranjanja. Ribiči bi morali pokazati svojo zavezanost z zagotavljanjem popolne preglednosti dejavnosti na krovu, natančnim poročanjem o svojih ulovih in doseganjem rezultatov v smislu selektivnosti.

Cilj SRP je povečati selektivnost ribolovnega orodja, da bi se preprečil neželeni ulov. Zahvaljujoč prizadevanjem ribičev in držav članic[35] je bil dosežen napredek pri razvoju inovativnega in selektivnejšega orodja. Vendar je štiri leta po začetku polne veljavnosti obveznosti iztovarjanja potrebnih še veliko več prizadevanj.

Kot je navedeno v akcijskem načrtu za morje, bi bilo treba v praksi razširiti dejansko uporabo in izkoriščanje teh novih orodij in najsodobnejših ribolovnih tehnik. Države članice bi morale v ta namen izboljšati uporabo ciljno usmerjene podpore v okviru ESPRA. Poleg tega bi morale spodbujati širšo uporabo novih tehnologij za zbiranje podatkov in optimizacijo ribolova, da bi se čim bolj zmanjšal neželeni ulov ribičev.

Komisija:

- poziva **države članice, znanstveno skupnost, svetovalne svete in organizacije proizvajalcev**, naj ji **do pomladi 2024** predložijo ključne podatke, potrebne za oceno obveznosti iztovarjanja. Komisija bo v zvezi s tem zagotovila smernice;

- bo po tem, ko določi izhodišče za tako ocenjevanje in zbere dovolj zanesljive

[33] Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1224/2009, uredb Sveta (ES) št. 768/2005, (ES) št. 1967/2006 in (ES) št. 1005/2008 ter Uredbe (EU) 2016/1139 Evropskega parlamenta in Sveta glede nadzora ribištva (COM(2018) 368 final).

[34] https://www.efca.europa.eu/en/content/compliance-evaluation; https://cinea.ec.europa.eu/publications/synthesis-landing-obligation-measures-and-discard-rates_en; https://cinea.ec.europa.eu/publications/synthesis-landing-obligation-measures-and-discard-rates-mediterranean-and-black-sea_en

[35] Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Za bolj trajnostni ribolov v EU: trenutno stanje in usmeritve za leto 2023 (COM(2022) 253 final).

podatke, **do jeseni 2024** vzpostavila referenčni okvir za tako oceno obveznosti iztovarjanja, da bodo oblikovalci politik bolje obveščeni o uspešnosti, učinkovitosti, skladnosti in ustreznosti veljavnih ukrepov in njihovi dodani vrednosti EU.

4. IZBOLJŠANJE UPRAVLJANJA SRP

SRP temelji na načelu dobrega upravljanja. Regionalni pristop, uveden z reformo iz leta 2013, v tem duhu omogoča državam članicam, da sodelujejo v regionalnih skupinah in s skupnimi priporočili oblikujejo regionalne ohranitvene ukrepe. Poleg tega SRP krepi sodelovanje deležnikov z vključevanjem svetovalnih svetov. Ti predložijo priporočila Komisiji, državam članicam in regionalnim skupinam ter zagotavljajo vpogled deležnikov, kar podpira razvoj ukrepov za ohranjanje in upravljanje.

Na začetku so se regionalne skupine osredotočile predvsem na svojo ureditev in izvajanje obveznosti iztovarjanja. Delo v zvezi z ohranitvenimi ukrepi iz člena 11 uredbe o SRP[36], ki so potrebni za zagotavljanje skladnosti z obveznostmi, ki izhajajo iz okoljske zakonodaje EU in uredbe o tehničnih ukrepih[37], se je začelo pospešeno izvajati šele leta 2021. V različnih morskih bazenih napreduje zelo neenakomerno.

Kot je navedeno v akcijskem načrtu za morje, morajo države članice obnoviti svojo zavezo za povečanje učinkovitosti, hitrosti in ambicioznosti regionalnih prizadevanj, zlasti v zvezi z izvajanjem okoljske zakonodaje na podlagi člena 11 uredbe o SRP. V ta namen bi morale države članice obravnavati pomanjkanje zadostnih sredstev za delo v regionalnih skupinah, dodatno povečati vključenost deležnikov in okrepiti znanstveno podlago. Komisija bo v prvi polovici leta 2024 ocenila napredek pri izvajanju akcijskega načrta za morje v svojem vmesnem pregledu strategije za biotsko raznovrstnost ter na podlagi navedene ocene in v skladu s svojo pravico do pobude preučila, ali so potrebni nadaljnji ukrepi, vključno z zakonodajnimi.

Komisija:

- poziva **države članice**, naj od **leta 2023** v celoti izvajajo ukrepe upravljanja iz akcijskega načrta za morje;

- poziva **regionalne ribolovne skupine držav članic**, naj od **leta 2023** v regionalne organizacije bolje vključujejo deležnike, zlasti svetovalne svete, da bi se zagotovilo sodelovanje ribolovnih in okoljskih organov;

- poziva **države članice,** naj od **leta 2023** dodeljujejo ustrezna sredstva za delo v regionalnih skupinah.

[36] Uredba (EU) št. 1380/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2013 o skupni ribiški politiki in o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1954/2003 in (ES) št. 1224/2009 ter razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 2371/2002 in (ES) št. 639/2004 ter Sklepa Sveta 2004/585/ES.

[37] Uredba (EU) 2019/1241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o ohranjanju ribolovnih virov in varstvu morskih ekosistemov s tehničnimi ukrepi, o spremembi uredb Sveta (ES) št. 1967/2006, (ES) št. 1224/2009 ter uredb (EU) št. 1380/2013, (EU) 2016/1139, (EU) 2018/973, (EU) 2019/472 in (EU) 2019/1022 Evropskega parlamenta in Sveta ter o razveljavitvi uredb Sveta (ES) št. 894/97, (ES) št. 850/98, (ES) št. 2549/2000, (ES) št. 254/2002, (ES) št. 812/2004 in (ES) št. 2187/2005.

Dobro upravljanje je odvisno tudi od večje preglednosti. Člen 17 uredbe o SRP od držav članic jasno zahteva, da pri dodeljevanju ribolovnih možnosti uporabljajo pregledna in objektivna merila, vključno z merili okoljske, socialne in gospodarske narave. Deležniki morajo imeti jasne informacije o tem, kako države članice dodeljujejo ribolovne možnosti in upravljajo zmogljivost flote na nacionalni ravni. Zato bo Komisija sodelovala z znanstvenimi organi in državami članicami, da bi nadalje ocenila navedena merila ter zagotovila njihovo preglednost in skladnost z določbami SRP in spodbudila uporabo meril, ki lahko podprejo trajnostne ribolovne prakse ter male in priobalne ribiče, ki predstavljajo skoraj 75 % vseh ribiških plovil, registriranih v EU, in skoraj polovico vseh delovnih mest v ribiškem sektorju.

Čeprav Evropska opazovalnica trgov za proizvode iz ribištva in akvakulture (EUMOFA)[38] že zagotavlja preglednost na trgu ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, je potrebna večja preglednost tudi za to, da se potrošnikom pomaga pri sprejemanju ozaveščenih odločitev. Kot je bilo napovedano v strategiji „od vil do vilic“, je pomembno nadaljevati delo v zvezi s pobudo za trajnostni prehranski sistem, ki jo Komisija namerava predlagati leta 2023 za usklajen pristop EU k trajnostni proizvodnji hrane.

Za dobro upravljanje ribištva in akvakulture je potreben jasen, stabilen in pravičen dostop do pomorskega prostora, pri čemer je treba upoštevati vse večjo konkurenco za njegovo uporabo v gospodarskih sektorjih. Direktiva o pomorskem prostorskem načrtovanju[39] določa okvir za zmanjšanje konfliktov v pomorskem prostoru in spodbujanje sinergij med različnimi pomorskimi dejavnostmi. Poleg tega spodbuja naložbe s povečanjem predvidljivosti, preglednosti in pravne varnosti.

Države članice bi morale na podlagi te direktive izboljšati usklajevanje med upravljanjem ribištva in postopki pomorskega prostorskega načrtovanja. Poleg tega je zaradi povečane uporabe morij za druge namene, razen za ribištvo, kot so morska zavarovana območja ali energija iz obnovljivih virov, potrebna boljša regionalna uskladitev pomorskega prostorskega načrtovanja, ki presega raven držav članic.

Komisija:

- bo pozvala **Znanstveni, tehnični in gospodarski odbor za ribištvo (STECF), naj v letu 2023 analizira** merila, ki jih države članice uporabljajo za dodelitev ribolovnih možnosti na nacionalni ravni;

- **bo leta 2023 začela razprave med državami članicami in deležniki, da bi pripravila priročnik o dodelitvi ribolovnih možnosti za izboljšanje preglednosti, spodbujanje trajnostnih ribolovnih praks po vsej EU ter podpiranje malih in priobalnih ribičev.**

[38] https://www.eumofa.eu/sl/home/

[39] Direktiva 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje.

5. PRILAGAJANJE SPREMINJAJOČIM SE RIBIŠKIM INTERESOM ONKRAJ VODA EU

Nedavni politični in geopolitični dogodki, kot sta brexit in brutalna ruska vojna proti Ukrajini, so izpostavili vpliv spreminjajočih se geopolitičnih razmer v Evropi na ribiško politiko EU ter njeno tesno povezanost s pomorsko varnostjo. Oba dogodka sta povzročila preusmeritev interesa ribiških flot nekaterih držav članic, pa tudi drugih obalnih držav, kar je vplivalo na odnose med obalnimi državami na področju ribištva.

Dinamika ribolovnih odnosov z obalnimi državami severovzhodnega Atlantika in med njimi se je znatno spremenila. Pred izstopom Združenega kraljestva iz EU je EU skupaj z Norveško upravljala deset celotnih dovoljenih ulovov (TAC) in tri staleže z obalnimi državami. Danes si s tretjimi državami deli še 76 TAC, pri čemer je sedem TAC v celoti v vodah Združenega kraljestva (EU pa ima ribolovne pravice do njih). Te nove razmere so ustvarile dodatne izzive pri uresničevanju temeljnih ciljev in načel SRP. Od brexita dalje se struktura dvostranskih odnosov med EU in Združenim kraljestvom določa s sporazumom o trgovini in sodelovanju. Sporazum vključuje vidike ribištva in trgovine ter vzpostavlja okvir za letna posvetovanja z Združenim kraljestvom za določitev ribolovnih možnosti za skupne staleže. Poleg tega bo EU kmalu sklenila nov tristranski okvirni sporazum o ribištvu z Norveško in Združenim kraljestvom. Z njim bo ustvarjena platforma za tristransko sodelovanje v Severnem morju s spin-off podjetji za sodelovanje, delovnimi skupinami in letnimi posvetovanji o naših tristranskih skupnih staležih. Te obstoječe strukture naj bi pripomogle k razvoju ukrepov upravljanja za posebna vprašanja ob priznavanju regulativne avtonomije pogodbenic.

Zaradi neusmiljene ruske vojaške agresije proti Ukrajini je v Evropi zopet vojna, kar prinaša nove nevarnosti in negativne učinke prelivanja na pomorsko varnost, ki se sooča z izzivi zaradi ozemeljskih sporov, boja za naravne vire in ogrožanja svobode plovbe. To povzroča nove napetosti v evropskih morskih bazenih. EU bo v tako spreminjajočih se geopolitičnih razmerah okrepila sodelovanje s podobno mislečimi partnerji v svojem sosedstvu in na drugih strateško pomembnih pomorskih območjih. Začasno je ustavila dvostranska posvetovanja z Rusijo o Baltskem morju in stike z regionalnimi organizacijami za upravljanje ribištva ter skupno pomorsko agendo za Črno morje.

Spreminjajoče se razmere na področju pomorske varnosti v Črnem morju imajo negativne gospodarske posledice za ribiče in obalne skupnosti v zadevnih državah članicah EU. Vojna v Ukrajini zaradi varnostnih groženj povzroča motnje v ribolovnih dejavnostih, na primer zaradi plavajočih min. Povzroča tudi izgubo biotske raznovrstnosti, kar se kaže zlasti v zaskrbljujočem povečanju umrljivosti kitov in delfinov v Črnem morju.

Povezava med podnebnimi spremembami, degradacijo okolja na obalnih in pomorskih območjih ter pomorsko varnostjo bo obravnavana v prihodnji posodobitvi strategije EU za pomorsko varnost in njenega akcijskega načrta ter v prihodnjem skupnem sporočilu o podnebnih spremembah, degradaciji okolja, varnosti in obrambi.

Komisija:

- bo **leta 2023 posodobila strategijo EU za pomorsko varnost in njen akcijski načrt;**
- bo predstavila **skupno sporočilo o podnebnih spremembah, degradaciji okolja, varnosti in obrambi**.

6. SRP IZKORIŠČA POTENCIAL TRAJNOSTNIH INOVACIJ IN NALOŽB

Dobičkonosnost in privlačnost sektorjev ribištva in akvakulture sta odvisna tudi od njune zmogljivosti za inovacije in naložbe. Jasno je, da so potrebne trajnostne inovacije in strukturne naložbe v celotni vrednostni verigi, zlasti v zvezi z izboljšanjem energijske učinkovitosti, prehodom na bolj trajnostno ribolovno orodje, zmanjšanjem okoljskega in podnebnega odtisa, izboljšanjem varnosti in spodbujanjem dobrega počutja na delovnem mestu. Naslednja generacija ribiških plovil in obratov akvakulture bo morala delovati z manjšim učinkom in porabiti manj virov.

Poleg tega so tehnološke inovacije ključne za razvoj novih poslovnih priložnosti in spodbujanje gospodarske diverzifikacije. Digitalna tehnologija lahko ribičem in gojiteljem vodnih organizmov zagotovi konkurenčno prednost, hkrati pa izboljša zbiranje podatkov, nadzor in izvrševanje, sledljivost in obveščanje potrošnikov ter ustvari novo generacijo delovnih mest. Povečuje učinkovitost ribištva in akvakulture, olajšuje neposredno prodajo ter spodbuja pregledna, učinkovita in uporabniku prijazna nadzor in spremljanje ribištva. Primeri digitalne tehnologije so sistemi daljinskega elektronskega spremljanja (REM), kot so sistem televizije in senzorji zaprtega kroga, umetna inteligenca, avtomatizirana analiza podatkov, stalno merjenje in beleženje moči motorja ter brezpilotni zrakoplovi za zagotovitev nadzora. Digitalna tehnologija ponuja tudi priložnosti za zbiranje širšega nabora podatkov, ki se vključijo v znanstvene postopke in postopke odločanja, poenostavitev postopkov in zmanjšanje upravnega bremena za gospodarske subjekte v postopku zbiranja podatkov. To je ključno za spodbujanje enakih konkurenčnih pogojev in zagotavljanje stalnega toka kakovostnih informacij o ribjih staležih, željah potrošnikov in okoljskih pogojih.

Države članice bi morale zagotoviti, da njihovi programi ESPRA dosegajo pričakovani prispevek k inovacijam, digitalizaciji in energetskemu prehodu v vrednostnih verigah ribištva in akvakulture ter dopolnjujejo program Obzorje Evropa in njegovo misijo „obnova naših oceanov in voda do leta 2030“. Evropski digitalni dvojček oceana bo na primer združeval podatke, modele in druge digitalne tehnologije ter zagotavljal na znanju temelječ prispevek, pomemben za upravljanje ribištva. Komisija poziva države članice, naj prispevajo k razvoju tega digitalnega sistema znanja, zlasti z zagotavljanjem svojih podatkov o spremljanju in orodij za ocenjevanje prek digitalnega dvojčka oceana, ter jih spodbuja, naj uporabijo projekte misij in druge ukrepe za izboljšanje svojih zmogljivosti za pomorsko spremljanje.

Še naprej je treba razvijati in preskušati nove tehnologije in tehnike, povečevati njihov obseg, razvijati trg zanje in zagotavljati, da bodo cenovno dostopne za vlagatelje. Deležniki bi morali okrepiti sodelovanje pri inovativnih projektih z izmenjavo dobrih praks in sorazvojem novih tehnologij. Izkoristiti bi morali obstoječe procese in kanale sodelovanja. Strategije pametne specializacije so na primer močen spodbujevalec inovacij na regionalni ravni, ki lahko spodbuja konkurenčnost vrednostne verige ribištva in akvakulture ter podpira njun tehnološki razvoj. Komisija bo še naprej podpirala ta proces prek platforme pametne specializacije za trajnostno modro gospodarstvo[40]. Ustanovila je tudi opazovalno skupino EU za modro gospodarstvo, da bi zagotovila informacije v skoraj realnem času in ključne socialno-ekonomske kazalnike o modrem gospodarstvu EU[41]. Zelo pomembno je, da države članice in deležniki uporabijo razpoložljive vire financiranja za odkrivanje neizkoriščenih priložnosti v

[40] https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/

[41] https://blue-economy-observatory.ec.europa.eu/index_en

zvezi s poslovanjem, naložbami ter tehničnim znanjem in izkušnjami ter za izkoriščanje raziskovalnih zmogljivosti EU.

Da bi Komisija spodbudila in podprla ta proces, bo vsako leto podelila nagrado za trajnostne inovacije v ribištvu. Predstavila bo dobre prakse v sektorju in olajšala njihovo razširjanje. V ta namen bo pozvala svetovalne svete, naj predlagajo merila za dodelitev in merila za izbor neodvisne žirije.

Inovacije bi morale voditi v naložbe in ustvarjati možnosti za dobičkonosnost. Kot je poudarjeno v sporočilu o pobudi za energetski prehod, je treba ublažiti prispevek sektorja ribištva in akvakulture k podnebnim spremembam in zmanjšati njegovo drago odvisnost od fosilnih goriv. Zaradi velikega zvišanja cen energije v letu 2022 večini sektorja še vedno grozi, da bo postal gospodarsko nevzdržen. Zato bi se bilo treba pri pospeševanju energetskega prehoda vrednostne verige osredotočiti na zmanjšanje operativnih stroškov energije, hkrati pa pozitivno prispevati k ciljem podnebne nevtralnosti, zmanjšanja onesnaževanja in biotske raznovrstnosti iz evropskega zelenega dogovora. Pospešiti je treba porabo obstoječe tehnologije (npr. električne, hibridne, vetrne in sončne) ter okrepiti raziskave in preskušanje nastajajočih tehnologij (npr. vodikove).

Na splošno so potrebne dodatne naložbe v zasnovo, tehnologije in napredne rešitve, da bi „plovila prihodnosti“ z večjo selektivnostjo, optimizacijo in natančnostjo ribolova postala energijsko učinkovitejša. Enako velja za „obrate akvakulture prihodnosti“, ki bi povečali proizvodnjo lupinarjev in alg ter s tem zmanjšali okoljski in podnebni odtis akvakulture. Javno financiranje EU lahko olajša take naložbe. Pobuda za energetski prehod predstavlja omogočitveni okvir za reševanje nekaterih od teh izzivov, ki opredeljuje in odpravlja ovire ter vzpostavlja strukture za dolgoročno sodelovanje na tem področju.

Poleg tehnoloških inovacij bi bilo treba spodbujati dobre prakse za zmanjšanje podnebnega in okoljskega odtisa ribištva in akvakulture. Komisija bo v okviru izvajanja strateških smernic EU za akvakulturo[42] pripravila smernice o okoljski uspešnosti. Zajemale bodo na primer uporabo trajnostnih proteinskih virov za krmo, izkoristek krme, energijsko učinkovitost in uporabo obnovljivih virov ter spodbujanje nizkotrofične akvakulturne proizvodnje, kot so gojenje mehkužcev in alg ter sistemi integrirane multitrofične akvakulture[43].

Da bi se povečala uporaba novih tehnologij v ribiški floti in glede na to, da so nekatere od njih težje in potrebujejo več prostora kot tradicionalne tehnologije, je treba razmisliti tudi o količini[44] na krovu, ki je poleg tega pomemben parameter za izboljšanje varnosti in delovnih pogojev. SRP omogoča zasebne naložbe v nova, trajnostna in varna plovila ob zagotavljanju, da se skupna ribolovna zmogljivost flote ne poveča. Države članice lahko svojo ribolovno zmogljivost dodeljujejo prožno v okviru zgornje meje, določene v SRP, in ob upoštevanju sistema vstopa/izstopa (tj. vsako zmogljivost, ki vstopa v floto, je treba nadomestiti z zmanjšanjem zmogljivosti v istem obsegu). Kot je bilo poudarjeno v oceni sistema vstopa/izstopa iz leta 2019[45], v več državah članicah obstaja razlika med aktivno zmogljivostjo njihovih flot in zgornjo mejo ribolovne zmogljivosti. To razliko lahko dodelijo

[42] Glej opombo 30 zgoraj.

[43] COM(2022) 592 final in COM(2021) 236 final.

[44] Količina (izražena v bruto tonaži) je skupaj z močjo (izraženo v kW) eden od parametrov opredelitve ribolovne zmogljivosti.

[45] SWD(2019) 312 final.

in bi jo po potrebi morale dodeliti, da bi olajšale posodobitev flote. V tem okviru bi bilo treba za vsako prerazporeditev zmogljivosti zagotoviti zanesljivo spremljanje zmogljivosti, vključno z močjo motorja[46].

Komisija:

- poziva **države članice**, naj **od leta 2023** v sodelovanju s sektorjem povečujejo preglednost in prožnost pri upravljanju ribolovne zmogljivosti ter lajšajo njihovo morebitno prerazporeditev, kadar je to potrebno za strukturne naložbe v ribiška plovila, tudi s finančno podporo EU in nacionalno finančno podporo, kjer je ustrezno;

- spodbuja **partnerstvo za energetski prehod** (vzpostavljeno v okviru pobude za energetski prehod), **svetovalne svete in socialne partnerje**, naj **do leta 2024** pripravijo konkretne, praktične in trajnostne predloge za posodobitev plovil, da bi se izboljšali varnost, energijska učinkovitost in delovni pogoji na krovu;

- poziva **svetovalne svete**, naj **v letu** 2023 prispevajo k uvedbi letne nagrade za trajnostne inovacije v ribištvu z namenom prve podelitve **leta 2024**;

- poziva države članice, naj podprejo inovacije in spodbujajo dobre prakse v akvakulturi ter nizkotrofično akvakulturno proizvodnjo, kot so gojenje mehkužcev in alg ter sistemi integrirane multitrofične akvakulture.

7. SRP – DESETLETJE OPRIJEMLJIVIH REZULTATOV

Reforma SRP iz leta 2013 je bila prelomna. Z razširitvijo rednega zakonodajnega postopka na ribištvo sta se sozakonodajalca dogovorila o novem zakonodajnem okviru, ki prvič združuje socialno, gospodarsko in okoljsko razsežnost ribiške politike EU. Omogočil je večjo odgovornost, tudi na regionalni ravni, ter boljše sodelovanje med zadevnim ribiškim sektorjem in drugimi deležniki.

Desetletje pozneje opažamo oprijemljiv napredek v smeri bolj trajnostnega ribištva na terenu. Ribiči, civilna družba, države članice in EU prispevajo k obnovi kritičnih ribjih staležev v EU in doseganju dobičkonosnosti flot. Leta 2009 se je v EU trajnostno lovilo le pet ribjih staležev, leta 2022 pa že več kot 60, razmere pa se še izboljšujejo. Večletni načrti upravljanja z ambicioznimi trajnostnimi cilji zdaj zagotavljajo podlago za usklajeno letno odločanje o ribolovnih možnostih. Ribiči si še naprej prizadevajo za večjo selektivnost svojih dejavnosti, da bi zmanjšali njihov vpliv na morsko okolje[47].

---

[46] Evropska komisija, Generalni direktorat za pomorske zadeve in ribištvo, *Study on engine power verification by Member States* (Študija o preverjanju moči motorja s strani držav članic), končno poročilo, Urad za publikacije, 2019, https://data.europa.eu/doi/10.2771/945320.

[47] Primeri vključujejo novo ribolovno orodje za bokoplute, uvedeno v Baltskem morju, nove mreže v Črnem morju za lovljenje rombov, da bi se zmanjšal prilov občutljivih vrst, ter novo pridneno ribolovno orodje za lovljenje globokomorskih kozic, s katerim sta se zmanjšala vpliv na morsko dno in poraba goriva v Sredozemlju. Primeri vključevanja vseh akterjev v razvoj in izvajanje ukrepov upravljanja v Sredozemlju so tudi izkušnje z morskim zavarovanim območjem Columbretes v Španiji in omejenim območjem

Zaradi teh izboljšav v smislu okoljske trajnostnosti in večje predvidljivosti, ki jo je zagotovil stabilen zakonodajni okvir, se gospodarska uspešnost od leta 2013 izboljšuje[48]. Obstajajo zanesljivi dokazi[49], da je skupna ribiška politika omogočila tudi učinkovite in dobro organizirane trge morske hrane, ki prispevajo k preglednosti in stabilnosti dobavne verige ter s tem k preskrbi s hrano.

EU je s svojim zanesljivim okvirom za upravljanje ribištva tudi zgled pri spodbujanju trajnostnega ribištva po vsem svetu. Prizadevanja EU so bila na primer ključna za vzpostavitev novega in ambicioznega okvira upravljanja v Sredozemskem in Črnem morju.

EU je spodbudila tudi agendo regionalnih organizacij za upravljanje ribištva, ki so s svojimi sistemi za upravljanje in nadzor ribištva znatno izboljšale trajnostnost. Leta 2021 je bilo 54 od 55 ohranitvenih ukrepov, ki so jih regionalne organizacije za upravljanje ribištva sprejele za upravljanje staležev v okviru svojih pristojnosti, skladnih z znanstvenimi mnenji. EU podpira tudi nadaljnja prizadevanja MOD v zvezi s socialnimi vidiki v več regionalnih organizacijah za upravljanje ribištva[50]. V Sredozemlju in Črnem morju je cilj strategije GFCM do leta 2030 spodbujati načelo dostojnega dela, tudi s poštenimi in varnimi delovnimi pogoji ter dostopom do socialne zaščite.

Poleg tega je bilo sodelovanje EU ključno, da se je populacija modroplavutega tuna z roba izumrtja vrnila na trajnostno raven. 87 % komercialnega ulova tuna na svetu zdaj izvira iz staležev na zdravi ravni številčnosti. Kar zadeva staleže, ki jih lovi flota EU, se 17 od 20 staležev tuna in tunu podobnih staležev v okviru regionalnih organizacij za upravljanje ribištva upravlja trajnostno.

EU je imela tudi ključno vlogo pri odločilnem napredku Mednarodne konference o morski biotski raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije (BBNJ). Vodi koalicijo ambicioznih, ki vključuje 50 držav, in si bo po najboljših močeh prizadevala za hiter in ambiciozen sporazum v letu 2023. Podobno je imela EU ključno vlogo pri sklenitvi Sporazuma za preprečevanje nereguliranega ribolova na odprtem morju v osrednjem Arktičnem oceanu iz leta 2018 in Sporazuma STO glede prepovedi nekaterih subvencij za ribištvo iz leta 2022. EU vodi tudi prizadevanja za določitev novih obsežnih morskih zavarovanih območij v Antarktičnem oceanu. Mednarodna vodilna vloga EU je prispevala tudi k napredku v boju proti nezakonitemu, neprijavljenemu in nereguliranemu ribolovu, v katerem je dosegla najboljše rezultate. Poleg tega sporazumi o partnerstvu o trajnostnem ribištvu s tretjimi državami zagotavljajo vzajemne koristi tako za EU kot za partnerske države in njihove prebivalce. Novejši sporazumi o partnerstvu o trajnostnem ribištvu vključujejo klavzule o človekovih pravicah in še dodatno vključujejo potrebe lokalnega prebivalstva.

Jabuke/Pomo Pit v Jadranskem morju. S tem se je omogočilo pomembno delo GFCM v zvezi z vzpostavitvijo desetih območij z omejenim ribolovom v Sredozemlju.

48 Evropska komisija, Skupno raziskovalno središče, Znanstveni, tehnični in gospodarski odbor za ribištvo, *The 2022 Annual Economic Report on the EU Fisheries fleet* (Letno gospodarsko poročilo o ribiški floti EU za leto 2022) (STECF 22-06), Virtanen, J. (ur.), Guillen, J. (ur.), Prellezo, R. (ur.), Sabatella, E.(ur.), Urad za publikacije Evropske unije, 2022.

49 Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Izvajanje uredbe o SUT (COM(2023) 101).

50 Kot so Mednarodna komisija za ohranitev tunov v Atlantiku (ICCAT), Komisija za ribištvo zahodnega in srednjega Pacifika (WCPFC) in Komisija za tune v Indijskem oceanu (IOTC).

Na področju akvakulture so bila z reformo SRP iz leta 2013 uvedena nova orodja za spodbujanje trajnostne akvakulture. To je skupaj s sredstvi EU omogočilo napredek v smislu trajnostnosti in konkurenčnosti tega pomembnega sektorja. Komisija je leta 2021 sprejela nove strateške smernice[51], države članice pa so po potrebi ustrezno posodobile svoje nacionalne strateške načrte za akvakulturo.

Uredba o SRP iz leta 2013 zagotavlja stabilnost, ki jo ribiški sektor potrebuje. Njeni temelji ostajajo okoljska, socialna in gospodarska trajnostnost, učinkovito regionalno sodelovanje in na znanosti temelječe odločanje. Ti so bolj kot kadar koli prej pomembni za zagotavljanje lokalne proizvodnje hrane ter zmanjšanje okoljskih vplivov in emisij toplogrednih plinov. Obnovitev ribjih staležev nad ravnmi MSY ostaja podlaga za doseganje teh ključnih ciljev.

Vendar še vedno ostaja več izzivov za celovito izvajanje SRP. Za zmanjšanje okoljskih in podnebnih vplivov ribištva in akvakulture je potrebna hitrejša in bolj strukturna preobrazba. To je potrebno za ponovno vzpostavitev zdravega morskega okolja in zagotavljanje prehranske varnosti, pa tudi za pomoč sektorju, da postane odpornejši, poveča energijsko učinkovitost in hitro prispeva k podnebni nevtralnosti. To bo pripomoglo k manjšim stroškom goriva in uspehu na področju zelene energije.

V tem sporočilu se opozarja na številne posebne elemente SRP, pri katerih je treba okrepiti izvajanje in/ali so potrebne nadaljnje ocene in razmisleki, da bi lahko sektor, splošna družba in narava v celoti izkoristili ogromen potencial te politike. Nekateri od teh elementov so podrobneje obravnavani tudi v akcijskem načrtu za morje in pobudi za energetski prehod.

Nanašajo se zlasti na:

- obveznost iztovarjanja ter njene stroške in koristi za družbo in ribiče;
- prispevek k izvajanju okoljske zakonodaje in z njo povezanega sistema upravljanja;
- izboljšanje baze znanja in krepitev ekosistemskega pristopa ob upoštevanju socialno-ekonomskih in okoljskih ciljev;
- prihodnost poklica in generacijsko pomladitev;
- uporabo možnosti EU za raziskave in financiranje;
- dodeljevanje kvot na nacionalni ravni in preglednost postopka;
- okvir zmogljivosti flote in njegov pomen za strukturne naložbe na krovu, tudi v podporo energetskemu prehodu sektorja;
- izboljšanje razvoja socialnih kazalnikov za povečanje zanesljivosti socialno-ekonomskih poročil, ki se uporabljajo pri pripravi ukrepov za upravljanje ribištva in ohranitvenih ukrepov.

8. PAKT ZA RIBIŠTVO IN OCEANE, KI BO UTRL POT PRIHODNOSTI

Na podlagi napredka, doseženega od zadnje reforme leta 2013, je SRP prihodnosti politika, ki omogoča in podpira: (i) ribištvo in akvakulturo v sinergiji z naravo; (ii) ribiška plovila in obrate akvakulture, ki delujejo z manjšim vplivom in manj viri; (iii) prispevek morske hrane k zagotavljanju prehranske varnosti ter krepitvi odpornosti in trajnostnosti prehranskih sistemov

[51] Glej opombo 30 zgoraj.

v EU ter (iv) ribiče in gojitelje vodnih organizmov, ki lahko v svojem poklicu najdejo zadovoljstvo, priznanje in gospodarsko blaginjo.

SRP, primerna za prihodnost, mora biti namenjena ribičem in gojiteljem vodnih organizmov; spodbujati jih mora k inovacijam in uporabi najnovejše tehnologije ter jih pri tem podpirati. Ribiške in akvakulturne dejavnosti bodo z inovacijami postale učinkovitejše in dobičkonosnejše, pri čemer bodo zagotavljale nizkoogljično preskrbo s hrano ter prispevale k zdravju oceanov in voda ter trajnostnosti prehranskega sistema. Boljše varstvo morskih ekosistemov nam bo pomagalo tudi pri spopadanju z neizogibnimi vplivi podnebnih sprememb, kot so morski vročinski valovi, spremembe trofičnih pogojev in zakisljevanje.

Plovila in ribogojnice prihodnosti bodo odpravili odvisnost sektorja ribištva in akvakulture od fosilnih goriv ter postali energijsko veliko učinkovitejši. Plovila bodo uporabljala energijo iz obnovljivih virov in obnovljiva goriva, njihov pogon pa bo čist in energijsko nevtralen, s čimer se bodo obravnavale podnebne spremembe in onesnaževanje morja. Poleg tega bodo zaradi najnovejših tehnologij za precizni ribolov selektivnejša in učinkovitejša. SRP bo podpirala tudi ribiče prihodnosti, ki bodo uporabljali bolj trajnostno ribolovno orodje in bodo bolj prilagodljivi glede na podnebne spremembe, izgubo biotske raznovrstnosti in spremembe na morju ter bodo lahko začasno prešli na druge dejavnosti modrega gospodarstva in javne storitve, da bi ublažili pritisk na ribolovne vire. Ribištvo bo inovativno in varno ter bo zagotavljalo dragoceno storitev upravljanja morja.

Najprej je treba zagotoviti ustrezno izvajanje obstoječih zakonodajnih zahtev, da bodo na voljo vsi podatki, znanje in prispevki za vključitev v razmisleke z vsemi ustreznimi deležniki. Kot je podrobno opisano v delovnem dokumentu služb Komisije, ki je priložen temu sporočilu, deležniki povečujejo svojo udeležbo pri doseganju ciljev SRP in tako utirajo pot dragocenemu sodelovanju v prihodnjih letih.

Obsežno posvetovanje z deležniki, ki je bilo izvedeno za pripravo tega sporočila, je jasno pokazalo, da lahko le ribištvo in akvakultura, ki se upravljata v duhu sodelovanja in zaupanja med javnimi organi na vseh ravneh – znanstveno skupnostjo, ribiči in gojitelji vodnih organizmov ter njihovimi organizacijami in civilno družbo – prineseta ambiciozne rezultate v smislu trajnostnosti in dobičkonosnosti.

Komisija na podlagi zgoraj navedenega poziva države članice, deležnike na področju ribištva in znanstveno skupnost, naj se ji pridružijo pri „paktu za ribištvo in oceane“ ter tako ponovno potrdijo skupno zavezo k celovitemu izvajanju sedanje politike ter prispevajo k potrebnim razmislekom in ocenam nekaterih elementov SRP. To bo nato prispevalo k razpravi med upravljavci na področju ribištva in deležniki o oblikovanju politike, ki bo primerna za prihodnost v smislu socialne in okoljske odpornosti.

Pakt bo temeljil na naslednjih ključnih načelih:

- **popolna skladnost z obstoječimi pravili**, da se zagotovi izvajanje ribištva na trajnostnih ravneh in znatno zmanjšajo negativni vplivi na morske ekosisteme;
- večja **preglednost** v smislu upravljanja in odločanja za zagotovitev, da so vsi ustrezni deležniki vključeni v postopek in imajo vse informacije o pravilih;
- **izboljšano upravljanje** s tesnejšimi povezavami z drugimi področji politike za razvoj bolj celostnega pristopa, ki obravnava tudi druge pritiske na morsko okolje, in

nadaljnjim napredkom pri sodelovanju EU s tretjimi državami, da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji;

- **priznavanje vloge ribičev kot varuhov morja** in zagotavljanje okvira, ki podpira socialno-ekonomsko odpornost sektorja, okoljsko trajnostnost in generacijsko pomladitev;
- **pristop, ki je z več raziskavami in inovacijami usmerjen v prihodnost** in bo sektorju omogočil, da prispeva k podnebni nevtralnosti (vključno s „plovili prihodnosti“ ter bolj trajnostnimi ribolovnimi orodji in tehnikami), olajša razvoj preciznega ribolova, oblikuje prihodnji poklic ribičev ter zbira potrebne podatke za prihodnji razvoj politike.

Sedanja skupna ribiška politika skupaj z ukrepi, ki izhajajo iz tega sporočila, akcijskega načrta za morje in pobude za energetski prehod, omogoča boljše sodelovanje in več naložb v prihodnosti. Pakt za ribištvo in oceane je poziv k sodelovanju pri kratkoročnem izvajanju potrebnih izboljšav SRP in začetku nove faze razprave med vsemi deležniki na področju ribištva. Je poziv k prilagoditvi politike, kjer je to potrebno, da bi se lažje spoprijeli z novimi izzivi in razmerami ter dosegli skupni dogovor glede naših ciljev. Če bodo vsi deležniki združili moči in sodelovali, bo skupna ribiška politika prispevala k optimizaciji upravljanja in prinesla skupne zmage v odziv na vse večje izzive, s katerimi se srečujejo ribištvo, akvakultura, morski ekosistemi in obalne skupnosti.